

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 261990	Openbaar
--------------------	----------

Verzonden aan de raad op:	17 JUN 2024
---------------------------	-------------

Onderwerp:	Aanpak Omgevingsbeleid, opstellen omgevingsvisie
------------	--

Kennisnemen van:

De stand van zaken en vervolg Omgevingsvisie in kader breder omgevingsbeleid (inclusief Kustzonevisie)

Beste raadsleden,

Al enige tijd werken we aan een Omgevingsvisie. Dit heeft geleid tot een eerste resultaat waarin het bestaand beleid en ontwikkelingen die op de gemeente afkomen, zijn meegenomen. Dit document is echter nog te veel sectoraal opgeschreven en niet Harlingen-specifiek genoeg. Om met de Omgevingsvisie goed verder te kunnen is het ook belangrijk dat deze goed gepositioneerd wordt in het bredere Omgevingsbeleidsinstrumentarium. Daarnaast zouden we aan de slag met een Kustzonevisie. Doordat het betreffende bureau vanwege capaciteitsgebrek de opdracht niet heeft aangenomen, ligt dit proces al enige tijd stil.

In deze brief informeren wij u over het vervolg van de Omgevingsvisie in het kader van het bredere omgevingsbeleid (inclusief de Kustzonevisie).

Kenmerken bredere Omgevingsbeleid Harlingen

Dat bredere omgevingsbeleid heeft in Harlingen momenteel een aantal kenmerken:

- Er is vrij veel beleid, ook soms op kleine deelterreinen.
- Overzicht over beleid, programma's etc is lastig te krijgen.
- Een overkoepelende visie lijkt te ontbreken, wel zijn er visies op deelterreinen
- Veel beleid wordt 'visie' genoemd, zonder dat karakter te hebben. In het algemeen worden veel termen gebruikt (visie, nota, notitie, onderzoek dat kennelijk beleid is etc) zonder dat helder is waarom voor welke term gekozen wordt en wat die inhouden.
- Er is op veel terreinen geen zichtbare inhoudelijke hiërarchie. Hoe verhoudt het Harlingse beleid zich onderling tot elkaar, hoe tot de diverse programma's, deals e.d. met andere overheden? Dit gaat ook gepaard met overlap waardoor bijvoorbeeld de kustzone behandeld wordt/zou worden in de omgevingsvisie, programma Harlingen en een aparte visie.
- Een deel van wat 'beleid' genoemd wordt bestaat vooral uit regels met een eventueel miniem stukje beleid erbij.

De systematiek van de Omgevingswet

De Omgevingswet geeft gemeenten vier basisinstrumenten voor hun omgevingsbeleid: de Omgevingsvisie, het omgevingsprogramma, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. In plaats van losse sectorale beleidsstukken op het fysieke/omgevingsdomein is in de situatie van de nieuwe omgevingswet sprake van één 'beleidslichaam'. De Omgevingsvisie is het 'zuivere' beleidsstuk, waarin alleen integraal omgevingsbeleid (op visieniveau) wordt weergegeven.

Programma's bestaan uit ten eerste de meer uitvoeringsgerichte uitwerking voor de kortere termijn van het beleid in de Omgevingsvisie en ten tweede uit maatregelen om de doelen van dat beleid te bereiken. Programma's zijn vrijwel vormvrij. Met een programma kan alles wat ook met een willekeurig ander beleidsdocument kan. De komende jaren moet het grootste deel van het huidige omgevingsbeleid in programma's opgaan.

Hoe verder?

Onlangs hebben wij besloten om aan te sluiten bij deze systematiek van de Omgevingswet. Dit betekent dat wij uitgaan van de wettelijk vastgelegde indeling in visie, programma's, omgevingsplan en vergunningen. Daaraan willen wij een tijdelijke 'aanpasnotitie' toevoegen. Dat is een tijdelijke notitie voor een relatief smal onderwerp of beperkt gebied waar vanwege de actualiteit besluitvorming nodig is (bijvoorbeeld flexwonen). Na vaststelling door de raad van de aanpasnotitie wordt de inhoud van die notitie verdeeld over de bestaande Omgevingsvisie en programma's, die navenant worden aangepast. De notitie zelf verdwijnt dan.

We gaan verder aan de slag met een Omgevingsvisie op hoofdlijnen en bouwen deze nu op rondom een aantal hoofdogaven. Zo krijgt de Omgevingsvisie de beoogde plek in de nieuwe beleidsstructuur (sturing op hoofdlijnen) en kan deze gebruikt worden als katalysator om een heldere, eenduidige set beleidsstukken op het ruimtelijk domein te ontwikkelen en helderheid te scheppen over wat deze inhouden en hoe ze zich onderling verhouden.

Bij hoofdogaven denken we aan zowel thematische als gebiedsopgaven. Door uit te gaan van hoofdogaven, bevorder je de integrale afwegingen en maak je de visie Harlingenspecifiek.

Het eerste resultaat dat bestaat uit de inventarisatie van bestaand beleid en verwachte ontwikkelingen gebruiken we als bouwstenen. Deze hebben verder nu geen status. Wij hebben deze bij deze brief gevoegd.

Met deze aanpak willen we ook komen tot het indikken van de hoeveelheid beleid en het voorkomen van overlap. Aanstaaend beleid willen we vanaf het begin opzetten volgens de nieuwe structuur. Dit voorkomt de noodzaak van aanpassing kort na totstandkoming. Het zorgt ervoor dat er inhoudelijk is afgestemd op de overige belangrijke ruimtelijke ontwikkelingen en het leidt tot meer efficiëntie in totstandkoming. Het proces laten aansluiten bij de nieuwe structuur, houdt in dat van die trajecten het visiedeel wordt ondergebracht in de Omgevingsvisie en het overige beleid en maatregelen in een programma wordt uitgewerkt.

In dat kader kan een aparte kustzonevisie komen te vervallen. Deze gaat op in de Omgevingsvisie door het kustgebied hierin als gebiedsopgave mee te nemen.

Trajecten die lopen, zoals het traject voor de centrumvisie, kunnen ongewijzigd doorgaan. Het visiedeel wordt overgenomen in de Omgevingsvisie.

Ten behoeve van sturing willen we de Omgevingsvisie ook voorzien van een afwegingskader op hoofdlijnen. In het nieuwe beleidslichaam vormen omgevingsplan en vergunningen de concrete 'hardere' sturingsinstrumenten. Die kunnen echter door hun juridische karakter soms te star en onbeweeglijk zijn voor de gewenste ontwikkelingsplanologie in de omgevingswet. Daarom is het voorstel in de Omgevingsvisie een expliciet integraal afwegingskader voor beoordeling van projecten en initiatieven op te nemen. Dat kan gedeeltelijk in de plaats komen van normen in omgevingsplan en/of vergunningen, biedt houvast maar ook meer gelegenheid voor maatwerk.

Voor de Omgevingsvisie denken we aan een 'echt' digitale visie (i.p.v. simpelweg een PDF) omdat dat makkelijker is aan te passen (passend bij het uitgangspunt dat de Omgevingsvisie een dynamisch document is), meer vindbaar en gebruiksvriendelijk voor inwoners. Ook is het makkelijker achterliggende beleidsstukken, websites, video's en (interactieve) kaarten erin te integreren. En het is in dat geval veel makkelijker verbanden te leggen met andere beleidsterreinen (linkjes) en met de overige instrumenten van het ruimtelijk beleid (programma's, omgevingsplan, projecten, achterliggend onderzoek,...)

Financiën

Voor het opstellen van een Omgevingsvisie worden in 2024 en 2025 kosten gemaakt voor inhuur ondersteuning, voor onderzoek/analyse en kaartmateriaal, de digitale vertaling (opzetten en uitwerken website) en participatie. Deze kosten bedragen rond € 130.000. Nu we de Kustzonevisie integreren in de Omgevingsvisie, is het daarvoor gereserveerde bedrag van € 105.000 hier niet meer voor nodig en kan dit voor de Omgevingsvisie worden ingezet. Dit kan door dit over te hevelen naar het budget voor de implementatie Omgevingswet, van waaruit het opstellen van de Omgevingsvisie wordt gefinancierd. Wij nemen dit mee de eerstvolgende viermaandelijke financiële rapportage die in december door middel van een raadvorstel begrotingswijzigingen aan u ter vaststelling wordt voorgelegd.

Planning

Een aantal zaken heeft invloed op de gewenste timing van de Omgevingsvisie. Zo dient uiterlijk vanaf 2026 de woonvisie wettelijk verplicht te zijn omgezet in een Volkshuisvestingprogramma. Die vormt een uitwerking van de omgevingsvisie en ook de woonzorgvisie gaat erin op. Ook is de looptijd van de huidige structuurvisie t/m 2025. Daarom hanteren wij als deadline 1 januari 2026 voor het vaststellen van de Omgevingsvisie. Hiervoor hebben wij de volgende planning voor ogen

- 3e kwartaal 2024: bijeenkomst raad waarin we met u willen afstemmen
- 1e kwartaal 2025: oplevering conceptvisie ten behoeve van participatie
- 2e kwartaal 2025: participatie
- 3e kwartaal 2025: oplevering definitieve versie ter vaststelling
- Voor 1 januari 2026: vaststelling omgevingsvisie door Raad

Wij gaan er vanuit dat wij u voor nu voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Harlingen,

de secretaris,

S.E. van Gent

de burgemeester,

C.M. Sjerps

Bijlagen:

- Bouwstenen Omgevingsvisie Harlingen

Chris

[Signature]